

6.10.2022

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö 8.9.2022 (Dnro VN/24434/2022)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA ILVEKSEN METSÄSTYSTÄ KOSKEVAKSI KIINTIÖKSI METSÄSTYSVUONNA 2022–2023

Suomen Metsästäjäliitto lausuu esityksen kohteena olevasta asetusluonnoksesta seuraavaa:

Yleistä

Viimeisimmässä uhanalaisuustarkastelussa (2019) ilves muuttui silmälläpidettävästä (NT) elinvoimaiseksi (LC). Lisäksi viimeisimmässä luontodirektiivin lajiarvioinnissa 2012 - 2017 ilves arvioitiin levinneisyytensä ja populaatiokoon perusteella olevan myös suotuisan suojelun tasolla.

Ilveskannan elinvoimaisuus tai suotuisan suojelun taso eivät ole millään tavoin uhattuina poikkeusluvilla tapahtuvasta metsästyksestä huolimatta. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan ilveskantaa tulee jatkossakin kansallisesti säädellä ensisijaisesti kannanhoidollisella metsästyksellä, kuten muitakin suurpetoja. Tämä tulee viime kädessä pyrkiä varmistamaan suurpetojemme (ilves, karhu, susi) siirtämisellä luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V. Kuten asetusesityksen taustamuistiossakin todetaan, ilves ei ole enää pitkään aikaan ollut uhanalainen, vaarassa tai harvinainen eikä edes paikallinen mitä edellytetään liitteessä IV yhteisön tärkeinä pitämiltä lajeilta luontodirektiivin 1 artiklan g kohdassa.

Metsästäjäliitto näkee, että vaikka aloite direktiivin liitesiiirtoon täytyykin tulla komission suunnasta, tulee kaikkien suurpetoasioita hoitavien tahojen maassamme tehdä määrätietoisesti työtä - yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa - komission vakuuttamiseksi liitesiiirron välttämättömyydestä.

6.10.2022

Kannanhoidollinen metsästys välttämätöntä

Suurpetojen, kuten myös ilveksen metsästys rikastuttaa merkittävästi suomalaista eräkuulttuuria. Metsästäjäliitto haluaa erityisesti nostaa esiin, että ilveksen arvo riistaeläimenä on kasvanut ja pysynyt korkealla nimenomaan valtakunnallisen ilvesjahdin pitkäaikaisen toteutumisen myötä. Ilveksen kannanhoidollinen metsästys on myös siltä osin perusteltua ja tärkeää.

Kuten muidenkin suurpetojen osalta, kannanhoidollinen ilveksenmetsästys pitää yllä ihmisarkuutta. On ilveslajin itsensä etu, että siitä ei ajan mittaan kehity pihossa ja talojen portailla kiertelevää haittaeläintä. Tärkeää lisäksi on, että ihmiset kokevat voivansa vaikuttaa asuinseutujensa elinolosuhteisiin. Tämä koskee osaltaan myös suurpetoja ja niiden suoraa tai epäsuoraa vaikutusta niihin ihmisiin, jotka jakavat elintilansa suurpetojen kanssa.

Tutkimustiedon perusteella metsäpeurojen vasaalle tapahtuva voimakas suurpetojen aiheuttama predaatio on myös asia, johon kannanhoidollisella ilveksenmetsästyksellä voidaan vaikuttaa. Liiton mielestä on tärkeää muistaa, että Suomella on jopa kansainvälinen erityisvastuu tämän ainutlaatuisen hirvieläimen säilyttämisessä. MetsäpeuraLife -hankkeen myötä on tehty merkittäviä taloudellisia panostuksia metsäpeurojen palauttamiseen entisille asuinsijoilleen Satakunnassa ja Pirkanmaalla. Tätä työtä ei tule vaarantaa tarpeettomasti altistamalla metsäpeuranvasat suurpetojen saalistukselle. Suurpetojen vaikutukset muihin riistalajeihin ja sillä perusteltu kannanhoidollinen metsästys on tunnustettu olevan myös Bernin sopimuksen hengen mukaista, sopimuksen pysyvän komitean näkemyksen mukaisesti.

Koko Euroopan mittakaavassa suomalainen ilveksen kannanhoito käy malliesimerkiksi siitä, kuinka arvokasta riistaeläintä voidaan kestävästi vuodesta toiseen metsästää ja kanta samaan aikaan on saatu kasvamaan elinvoimaiseksi. On täysin kohtuutonta vaarantaa erinomaisesti toiminutta kansallista menettelyämme kannanhoidollisen metsästyksen suhteen pelkästään suojeluideologisista syistä, joita julkinen keskustelu aiheesta ajoittain viime aikoina on nostanut esiin.

Kanta-arviota edelleen kehitettävä

Ilveskanta on Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan kasvanut tai pysynyt samalla tasolla viime vuoteen nähden lähes koko maassa. Kasvua erityisesti on todettu Etelä-Hämeessä, Etelä-Savossa, Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Luonnonvarakeskuksen kanta-arvon mukaan ilveksiä on ennen alkavaa metsästyskautta maassamme vähintään 2150-2405 yksilöä. Kyseinen luku ei sisällä vuotta nuorempia pentuja. Pentuemäärien kasvu edellisvuoteen on siten ollut kahden prosentin luokkaa.

Liitto on kuullut piirejään asetusesityksen suhteen. Useiden Metsästäjäliiton piirien näkemyksen mukaan ilveskannan ennustemalli ei vastaa täysin kannan kehittymistä eikä

6.10.2022

siten todellista kannan kokoa. Piirien näkemyksen mukaan mallia on edelleen päivitettävä paremmin todellisuutta vastaavaksi.

Yksi vuodesta toiseen toistettu tekijä kanta-arvioinnin haasteiden takana on se, että kansalaiset eivät enää ilmoita ilveshavainnostaan suurpetoyhdyshenkilöille. Kyse on todennäköisesti osaltaan havainnointijärjestelmää kohtaan osoitetusta luottamuksen puutteesta ja toisaalta väsymyksestä havainnointia kohtaan. Havaintojen ilmoittamattomuus aiheuttaa tiedon puutteellisuutta ja johtanee varovaisuusperiaatteen vuoksi kannan koon aliarviointiin.

Lisäksi erityisesti tiheiden jäniseläinkantojen, piensorkkaeläinkantojen tai muiden erityisen runsaina esiintyvien ilveksen ravintokohteiden alueelta, mm. Varsinais-Suomesta on viime aikoina saatu lähes samanaikaisilla riistakamerahavainnoilla todennettuja viitteitä siitä, että ilvespentueen elinpiiri voisikin olla paikoin merkittävästi aiempaa luultua pienempi. Nykyinen kanta-arviojärjestelmä oletusarvoineen ilveksen elinpiirin koosta ei liiton mielestä ota tätä riittävästi huomioon, vaan se voi pahimmillaan johtaa pentuemäärien aliarviointiin. Koska juuri ilvespentueiden määrä kanta-arvion muodostumisessa on erittäin keskeinen, Metsästäjäliitto näkee välttämättömäksi jatkossa kiinnittää asiaan erityishuomiota ilveksen kanta-arvion kehittämisessä. Paikalliset, varmennetut havainnot useammista ilvespentueista, kuin mitä aiempi tutkimustieto elinpiirin koosta antaa ymmärtää ja mitä huomioidaan lopullisessa Luonnonvarakeskuksen kanta-arvioraportissa, vievät osaltaan kanta-arviolta uskottavuutta kentällä. Luottamuksen rakentamiseksi ja palauttamiseksi tuleekin liiton mielestä tehdä aiempaa enemmän työtä.

Poikkeuslupamäärä riittävä oikein kohdennettuna

Lausunnolla olevassa luonnoksessa ministeriö esittää, että muun Suomen kannanhoitoalueelle eli poronhoitoalueen ulkopuolelle ilveksen metsästykseen myönnettäisiin metsästysasetuksen mukaisesti yhteensä enintään 320 poikkeuslupaa, mikä on sama määrä kuin edellisenä vuonna. Poronhoitoalueelle ei edelleenkään aseteta lupakiintiötä, mikä on liiton mielestä perusteltu menettely, sillä ilveksen aiheuttamat porovahingot näyttäisivät olevan lukumääräisesti vähintään edellisvuoden tasolla vuoden lopussa.

Metsästäjäliitto tukee ministeriön esitystä, jossa Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella metsästettäväksi ilvesten määräksi esitetään **320 yksilöä**, mikä on 14% verotus ilvesten arvioidun aikuiskannan arviohaarukan keskiarvosta. Tällä lupamäärällä saataisiin paremmin kohdennettua lupia ongelma- ja tihentymäalueille ja kuitenkin pidettyä kanta jatkossakin vahvasti suotuisan suojelun tasolla. Esitetty verotusaste on jopa alhaisempi, mitä LUKE:n populaatiomallissa todetaan maksimiverotusmääräksi (MSY 16%) populaatiolle, joka odotusarvoisesti pysyy kyseisellä verotusmäärällä vakaana, eli siten toteuttaa kannanhoitosuunnitelmassa mainittua tavoitetta lisättynä vieläpä varmuusmarginaalilla.

6.10.2022

Metsästäjäliiton mielestä poikkeuslupia tulee kohdentaa erityisesti alueille, joilla ilveskanta on voimakkaimmin kasvanut viime vuodesta ja on tiheä, eli Etelä-Hämeessä, Etelä-Savossa ja Varsinais-Suomessa.

SRVA-toiminnan tukeminen tärkeää

Liitto haluaa muistuttaa, että ilveksen metsästys on perinteinen, haasteellinen mutta mielenkiintoinen metsästysmuoto, joka lyhyehkön metsästyskauden takia on erittäin riippuvainen lumiolosuhteista. On tarpeen huomioida, että monet ilveksen metsästyksessä käytettävät koirat toimivat myös muissa suurriistajahdeissa ja niiden koulutus luo paremmat edellytykset vastata tuleviin haasteisiin esimerkiksi SRVA-tehtävissä, joka on metsästäjien tuottamaa erittäin tärkeää palvelua yhteiskunnalle.

Riihimäellä 6.10.2022

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Toimeksi saaneena:

Ere Grenfors
Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö